

Förbrukningen av veterinärmedicinska mikrobläkemedel har fortsättningsvis minskat i flera länder

Europeiska Läkemedelsmyndigheten EMA har samlat in data om förbrukningen av veterinärmedicinska mikrobläkemedel sedan 2010. Den senaste rapporten som gäller 2013 innehåller information från 26 länder, dvs. den täcker ungefär 95 procent av produktionsdjuren i Europa.

Såsom i de fyra tidigare rapporterna grundar sig uppgifterna på försäljningen av förpackningar av veterinärmedicinska läkemedel i proportion till mängden viktigaste produktionsdjurarter. Försäljningsuppgifterna har i huvudsak fåtts från läkemedelspartihandlarnas och apotekens statistik. Många läkemedelspreparat kan användas på flera djurarter och därför erhålls uppgifterna inte per djurart utan de rapporteras enligt läkemedelsgrupp och läkemedelsform.

Antalet djur har tagits i beaktande

För att förbrukningen av mikrobläkemedel under olika år ska kunna jämföras bör försäljningen ställas i proportion till antalet djur. I beräkningen av populationskorrigeringsenheten (population correction unit, PCU) som tillämpas i ESVAC-projektet har de viktigaste produktionsdjurarterna och djurhandeln mellan länderna tagits i beaktande. Det finns inte täckande statistik över antalet sällskapsdjur (hund, katt) och därför tas de inte med i beräkningarna. På motsvarande sätt har konsumtionen av tableter dragits av från totalförsäljningen, eftersom de nästan enbart används för sällskapsdjur. En PCU motsvarar cirka 1 kg, men det gäller att komma ihåg att detta är en fullständig teknisk enhet. I rapporten presenteras försäljningen av mikrobläkemedel i milligram aktivt ämne per populationskorrigeringsenhet (mg/PCU) och i relativa andelar av totalförbrukningen. En detaljerad beskrivning av populationskorrigeringsenheten ingår i den första ESVAC-rapporten.

Då resultaten granskas bör man speciellt beakta att fördelningen av produktionsdjurarter varierar betydligt i olika länder. Konsumtionstrender bör därför i första hand betraktas per land, även om det inte går att undvika inbördes jämförelser av de olika länderna. Samtidigt med den femte ESVAC-rapporten publiceras även en interaktiv databas, från vilken man kan ladda ner grafer och tabeller i Excel-format. Databasen gör det även möjligt att granska resultaten från olika områden jämsides (t.ex. de mellaneuropeiska länderna, de nordiska länderna, medelhavsländerna).

Stora variationer i totalförsäljningen

Totalförsäljningen per land var 3,7–425,8 mg/PCU, dvs. skillnaden mellan den största och minsta försäljningen var över hundrafaldig.

I det sammanräknade resultatet administrerades den överlägset största delen mikrobläkemedel till djurgrupperna blandade med fodret eller dricksvattnet. Andelen läkemedel avsedda för gruppmedicinering av den sammanräknade förbrukningen i de medverkande länderna var 92 procent, andelen injektionspreparat nästan 8 procent och övriga läkemedelspreparat under 1 procent. I Finland användes mest injektionspreparat (56 %) och läkemedel för gruppmedicinering (38 %), medan andelen intramammära preparat var endast 2 procent. I Finland behandlades alltså i de flesta fall djurindivider, medan man i Europa behandlade djurgrupper.

I Europa var de mest sålda läkemedelsgrupperna tetracykliner (37 procent), penicilliner (22 procent) och sulfonamider (10 procent). I Finland var de mest sålda läkemedelsgrupperna penicilliner (50 %), sulfonamider (20 %) och tetracykliner (20 %).

Kritiskt viktiga mikrobläkemedel

Försäljningen av kritiskt viktiga mikrobiella humanläkemedel (critically important antimicrobials, CIA), det vill säga 3:e och 4:e generationens kefalosporiner, fluorokinoloner och makrolider varierade mycket mellan länderna (0–0,68 mg/PCU, 0,02–9 mg/PCU och 0–23 mg/PCU). I Finland används betydligt mindre mängder av dessa än i Europa i allmänhet (0,02 mg/PCU, 0,2 mg/PCU och 0,9 mg/PCU).

I Europa finns 3:e och 4:e generationens kefalosporiner för produktionsdjur endast i form av injektioner eller preparat som administreras intramammärt. Fluorokinoloner blandas i de flesta fall i dricksvattnet (80 procent) medan makrolider ofta administreras blandade i fodret eller dricksvattnet (92 procent). I Finland finns 3:e generationens kefalosporiner och fluorokinoloner för produktionsdjur endast i form av injektionspreparat. Däremot administreras makrolider nästan utan undantag som gruppläkemedel.

Konsumtionen har minskat i flera länder

Försäljningsuppgifter insamlades nu för fjärde gången med hjälp av ett enhetligt system. Förändringarna per läkemedelsgrupp presenteras även landsvis. En nyhet är de mer detaljerade graferna om den landsvisa förbrukningen av 3:e och 4:e generationens kefalosporiner och fluorokinoloner.

Då rapporteringen av förbrukningen av veterinärmedicinska mikrobläkemedel inleddes i Europa för fem år sedan fick resultatet stor uppmärksamhet och många medlemsstater inledde åtgärder för att minska förbrukningen. Den sammanräknade förbrukningen i de 23 länder som deltagit i uppföljningen sedan år 2011 har minskat med 8 procent, men variationen mellan länderna är stor (från en minskning på -51 procent till en ökning på +21 procent). I exempelvis Nederländerna har totalförbrukningen minskats med 51 procent på tre år. I Finland har användningen av mikrobläkemedel varit måttlig i europeisk jämförelse under hela uppföljningsperioden.

